

Ο ΚΑΘΕΡΕΠΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΓΙΑΝΝΙΝΑ, ΟΚΤΩΒΡΗΣ 1982

Ο ΚΑΘΕΡΕΠΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΓΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΛΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΓ. Υ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ Ευδοκίου
ΗΜΕΡΟΜ. 8-11-82
ΑΡΙΘ. 24638

ΓΙΑΝΝΙΝΑ, ΟΚΤΩΒΡΗΣ 1982

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'
ΑΡΙΘΜΟΣ 12

«ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ»

ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ
ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

Συγκτάσεται από 'Επιτροπή

Υπεύθυνος:

Τό Διοικητικό Συμβούλιο του
Συλλόγου.

Γραφεία περιοδικού:

Γεωργίου Β' 13 'Ιωάννινα

Τηλεφ. (0651) 28020

Διεύθυνση για την εξυπηρέτηση του
περιοδικού «Καθρέπτης» - 'Αλληλε-
γραφία

Γιαννούλα Κ. Νότη

Σπ. Μπαλτατζή 25

Τηλ. (0651) - 24.183

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού Δρχ. : 300

Εξωτερικού Δολ. : 20

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ —

— ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ:

α) ΙΩΑΝΝΙΝΑ:

ό Ταμίας του Συλλόγου

Δήμος Κ. Τζουβάρας

Πάροδος Εὐριπίδου 11

Τηλ. (0651) 28.439

β) ΑΘΗΝΑ:

Κώστας Χρ. Γιωτάκης

Ελλης 28 - Αιγάλεω

Τηλ. (01) 5985462

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βασίλης Δ. Παπαδημητρίου

Κώστας Δ. Αναστασίου

Γιαννούλα Κ. Νότη

Κώστας Ε. Σιώτος

Αντώνης Δ. Αντωνίου

ΤΟ ΦΕΤΕΙΝΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ

Οι χωριανοί που είχαν την τύχη να βρεθούν φέτος στο πανηγύρι του χωριού μας έζησαν πραγματικά τις θαυμάσιες στιγμές ενός γνήσιου, παραδοσιακού ελληνικού πανηγυριού. Πέρασαν ένα όμορφο πανηγύρι, με παραδοσιακό χρώμα, πηγαίο κέφι και προπαντός μ' ένα γνήσιο σκλουπιώτικο γλέντι.

Είχε χρόνια να γίνει στο χωριό μας τέτοιο πανηγύρι, όπως όλοι σχεδόν ομολόγησαν. Είχαν χρόνια να βρεθούν οι χωριανοί στη χωράφια, που τα τελευταία χρόνια έχει γίνει μια από τις πιο όμορφες πλατείες και κάτω απ' τα πλατάνια όλος ο κόσμος μαζεμένος, αγαπημένος να γλεντήσουν τρεις ολόκληρες βραδιές μέχρι τα ξημερώματα.

Ότι θα γίνονταν ένα ωραίο πανηγύρι φάνηκε από τις παραμονές που μαζεύτηκε ο κόσμος στο χωριό. Τα περισσότερα σπίτια άνοιξαν, οι αυλές σκουπίστηκαν, καθαρίστηκαν και άσβεστώθηκαν. Μέχρι και τα σοκάκια καθαρίστηκαν όπως τον παλιό καλό καιρό.

Την παραμονή του πανηγυριού ήταν όλα έτοιμα. Η πλατεία καθαρή και στη μια άκρη της στημένο το πρόχειρο μαγαζί που είχαν φτιάξει ο Κώστας Ε. Σιώτος με τον Μήτσο Τσιούρη.

Αργά το βράδυ της παραμονής οι νέοι του χωριού μας έδωσαν παράσταση θεατρική με το έργο του Βασίλη Ρώτα «Οι γραμματιζόμενοι». Ωραία παράσταση, καλοπαιγμένη απ' τους ερασιτέχνες ήθοποιούς μας, που άφησαν πολύ καλές εντυπώσεις.

Τα παιδιά μας υποβλήθηκαν αλήθεια σε μεγάλο κόπο, από αγάπη για το χωριό, αλλά μας πρόσφεραν ένα ωραίο θέαμα, και για τουτο καταχειροκροτήθηκαν και δέχτηκαν πολλά συγχαρητήρια.

Μετά την παράσταση και αφού τα όργανα ήταν έτοιμα, έτσι για να πάρουμε γεύση από το τί γλέντι θα γίνει, καθήσαμε αρκετοί στην πλατεία κάτω απ' τα πλατάνια να ακούσουμε το γλυκό παίξιμο απ' το κλαρίνο του Ψήνα καθώς και τους άλλους οργανοπαίχτες και να πιούμε με ένα ποτήρι κρασί. Με το κέφι όμως που μας διακρίνει, όχι μόνο γεύση γλεντιού πήραμε, αλλά το στρώσαμε για καλά και μας πήραν τα ξημερώματα. Ο ήλιος όταν φώτισε το χωριό βρήκε στην πλατεία αρκετούς γλεντζέδες να χορεύουν και να πίνουν.

Το πανηγύρι άρχισε πολύ ωραία. Ανήμερα το πανηγύρι και πολύ νωρίς το πρωί οι γυναίκες πήγαν τη λειτουργία στον παπά και ή

καμπάνα χτύπησε καλώντας τούς χωριανούς στην 'Αγία Παρασκευή να γιορτάσουν τη χάρη της, να ιδούν ό ένας τόν άλλο και να εύχη-
θουν να ξανανταμώνουν και τόν άλλο χρόνο γεροί και χαρούμενοι.

Έκει λοιπόν στόν 'Ιερό βράχο της 'Αγίας Παρασκευής που τόν καίει ό ήλιος όλη μέρα ανταμώνσαμε όλοι οί χωριανοί που ήρθαμε να γιορτάσουμε τόν πανηγύρι. Ό βουβός σέ όλη τή διάρκεια της χρονιάς τόπος γέμισε απ' ένα χαρούμενο και βουερό μελισσολόι γιορταστικά ντυμένο.

Οί γριούλες μας, οί τόσο συμπαθητικές αυτές φιγοῦρες του χω-
ριού μας, με τὰ σκαμμένα μάγουλα και τὰ ύγρά απ' τή χαρά μάτια κα-
μάρωναν και κοίταζαν ποιός ήρθε να τόν χαιρετίσουν και να τόν κα-
λοσωρίσουν. "Όλα ήταν τόσο χαρούμενα, τόσο όμορφα και τόσο κα-
λοβαλμένα που ένοιωθες τήν ψυχή σου να ανεβαίνει ψηλά σαν πουλί.

Νόμιζες πώς όλοι όσοι βρίσκονταν μαζεμένοι εκεί ήταν ένας
άνθρωπος με μιὰ καρδιά, ένα μυαλό μιὰ σκέψη. Νόμιζες πώς ήσουν
πάλι μικρό παιδί του σχολείου που περίμενες κάθε χρόνο αυτή τή μέ-
ρα να πās στην 'Αγία Παρασκευή να ιδείς όλο τόν χωριό να στέκει
γελαστό και χαρούμενο. "Ένοιωθες πώς ό χρόνος δέν κύλησε και ότι
μένεις πάντα σ' εκείνα τὰ χρόνια.

Θλιβερή νότα σ' όλο αυτό τόν χαρούμενο άντάμωμα ό νωπός τά-
φος του Χαρίλη Νουτσόπουλου που έφυγε κι αυτός από κοντά μας
τόσο γρήγορα.

Μετά τή λειτουργία και τόν άγιασμό πήραμε τόν δρόμο του γυ-
ρισμού για τήν πλατεία αφήνοντας τόν τοπίο να βρεϊ τή συνηθισμένη
του γαλήνη και τούς προσφιλείς νεκρούς μας, να απολαύσουν τήν
αίώνια ήσυχία τους.

Στὰ μαγαζιά τώρα οί χωριανοί σχηματίζουν παρέες, κερνιούνται
αλλάζουν εύχες και συζητούν λέγοντας τὰ νέα απ' τίς καινούργιες
πατρίδες που δημιούργησαν φεύγοντας απ' τόν χωριό.

Τό απόγευμα της πρώτης μέρας ή πλατεία του χωριού έζησε
τίς παλιές καλές της μέρες. Γέμισε απ' άκρα σ' άκρα με κόσμο. Οί
νέοι πηγαινοέρχονταν, γελοῦσαν, πειράζονταν όμορφα, ένω οί γερον-
τότεροι κάθονταν στην σκαλυνάδα, στο πεζούλι της πλατείας.

Παρά τήν ψιλή βροχούλα που φάνηκε για μιὰ στιγμή ότι θα έκα-
νε ζημιὰ ή πλατεία ήταν άσφυκτικά γεμάτη. Δέν έμεινε άνθρωπος
στο σπίτι. Καί πώς να μείνεις μέσα όταν στην πλατεία τὰ νιάτα του
χωριού στήνουν χορό και σου παρουσιάζουν ένα θέαμα για πρώτη
φορά. "Ένα θέαμα που γέμιζε τήν καρδιά χαρά και περηφάνεια.

Τόν χορευτικό μας για πρώτη φορά έδινε παράσταση στο χωριό.

Με τίς όμορφες στολές τους τίς καινουργιοφτιαγμένες έδωσαν τόν
καλύτερο έαυτό τους και μās χάρισαν ωραιότατους παραδοσιακούς
έλληνικούς χορούς. 'Αναμμένοι απ' τόν χορό οί νέοι και οί νέες έδει-
χναν με τὰ λυγίσματα του κορμιού τους όλη τή φλόγα και τήν αγά-
πη για τούς δημοτικούς χορούς.

Τὰ μάτια που έλαμπαν, τὰ χέρια και τὰ πόδια στο γύρω του
χορού, τόν κυμάτισμα της μέσης, οί κόρφοι που χοροπηδούσαν, τ' άν-
ντρίκια στήθια που φούσκωναν τὰ λαγκιολάτα φουστάνια και οί λου-
λουδάτες ποδιές, οί πλουμιστές φουστανέλες δημιουργούσαν εικόνα
που σου κάρφωνε τὰ μάτια, πάνω της και έμενες άποξεχασμένος
έκει με τόν νοῦ να φτερουγίζει σ' άλλους χρόνους παλιούς και ξεχα-
σμένους. Τόν χορευτικό μας έκανε μεγάλη αίσθηση και τὰ παιδιά κα-
ταχειροκροτήθηκαν.

Άμέσως μετά στρώθηκαν τὰ τραπέζια στην πλατεία και οί χω-
ριανοί κάθισαν να γλεντήσουν. Δημιουργήθηκαν παρέες μεγάλες και
μικρές. Οί καταστηματάρχες άν και έρασιτέχνες δέν άργησαν να σερ-
βίζουν όλο τόν κόσμο. Οί χωριανοί έφαγαν καλοψημένους και νόστι-
μους μεζέδες, ήπιαν παγωμένο κρασί και έστησαν ένα ώραίο γλέντι
που κράτησε μέχρι τήν άλλη μέρα που βγήκε ό ήλιος.

Τὰ τραγούδια που άκούστηκαν ήταν στο σύνολό τους παλιά πα-
ραδοσιακά, που τὰ έπαιζαν οί όργανοπαίχτες με μεγάλη τέχνη. Χα-
ρήκαμε στο χορό παλιούς καλοχορευτές που μās θύμισαν τὰ παλιά
χρόνια που γίνονταν συναγωνισμός στο χορό και οί χορευτές προκα-
λούσαν τόν θαυμασμό μας με τή χάρη και τή λεβεντιά τους.

Έντύπωση έκανε ή προθυμία των νεαρών άγοριών και κορι-
τσιών για τούς παραδοσιακούς δημοτικούς χορούς. Δίπλα απ' τόν
κεντρικό χορό, πιασμένα τὰ νεαρά μας βλαστάρια χέρι-χέρι, χόρευαν
όλους τούς χορούς με τέχνη και χάρη. "Ήταν τόν φυτῶριο απ' όπου θα
βγούν οί νέοι χορευτές και χορεύτριες του χωριού μας, που θα συ-
νεχίσουν τήν όμορφη παράδοση του χορού.

Οί χωριανοί που πήραν μέρος σ' αυτό τόν γλέντι έζησαν ώραιες
στιγμές. Μ' ένα ποτήρι κρασί στο χέρι γύριζαν από τραπέζι σε τρα-
πέζι, άλλαζαν εύχες τσουγκρίζοντας χαριτολογώντας και πίνοντας.
Τόν κέφι, ή αγάπη, ή χαρά, τόν γέλιο ήταν άδερφωμένα και οί καρδιές
χτυπούσαν στον ίδιο ρυθμό. Στιγμές που ανεβάζουν τόν άνθρωπο ψη-
λά και τόν απαλλάζουν απ' τίς μικρότητες και τίς ταπεινές φιλοδο-
ξίες.

Τή δεύτερη μέρα τόν απόγευμα βγήκαν οί χωριανοί όλοι στην

πλατεία. Στην αρχή στήθηκε γενικός χορός γύρω - γύρω με τα όργανα όπως τόν παλιό καιρό.

"Υστερα όλοι μαζί χορέψαμε τις κύκλες. Ο χορός με τις άψογες δίπλες του γέμισε την πλατεία, διπλώθηκε και ξεδιπλώθηκε με μεγάλη τέχνη και ξεχωρη μαστοριά. Έδω καμαρώσαμε τους γέροντες μας που χόρεψαν μπροστά καθώς και όλους τους νέους που ακολούθησαν.

Μετά τις κύκλες χορέψαμε τα κουκιά και τρίψαμε το πιπέρι. Με τους χορούς αυτούς άρχισε σιγά - σιγά να πέφτει η νύχτα και να σκεπάζει το χωριό.

Στήθηκαν τα τραπέζια, ο κόσμος κάθισε και το γλέντι άρχισε πάλι με το ίδιο κέφι και την ίδια ένταση όπως το προηγούμενο βράδυ.

Ωραία τραγούδια, ωραίοι χοροί, νόστιμοι μεζέδες και παγωμένο κρασί, έλυσαν τους αρμούς, θόλωσαν το μυαλό, λίγωσαν τα μάτια και όλοι ρίχτηκαν στο γλέντι μέχρι τις πρωινές ώρες. Ένα γλέντι ήσυχο, και ωραίο από κείνα τα σκληρυπώτικα γλέντια που μένουν στην ιστορία. Η κολώνα το όμορφο τραγούδι μας ακούστηκε πολλές φορές. Στόν τραγουδιστή είχε δοθεί το τεύχος του «ΚΑΘΡΕΠΤΗ» που το είχε γραμμένο και το έλεγε απ' εκεί κάθε φορά που το τραγουδοῦσε το έλεγε όλο απ' την αρχή ως το τέλος.

Αυτό ήταν το πανηγύρι που έγινε φέτος. Μ' αυτόν τον τρόπο περάσαμε αυτές τις μέρες μέσα σε χαρούμενη και γιορταστική ατμόσφαιρα.

Τελειώνοντας θέλω να τονίσω ένα πράμα. "Αν φέτος έγινε καλό πανηγύρι, αν ο κόσμος μπόρεσε να γλεντήσει μ' αυτόν τον τρόπο κάτω απ' τα πλατάνια της πλατείας, αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στην πρωτοβουλία του Κώστα Ε. Σιώτου και του Μήτσιου Β. Τσιούρη να αναλάβουν την εξυπηρέτηση των χωριανών και να στήσουν μαγαζί στην πλατεία. Το τόλμημα ήταν μεγάλο γιατί δεν είναι άνθρωποι αυτής της δουλειάς. Όμως τα κατάφεραν θαυμάσια. Τους αξίζει ένας μεγάλος έπαινος και ένα μεγάλο εύχαριστώ απ' όλους μας.

Περιμένουμε αυτή ή πρωτοβουλία, να βρει μιμητές και του χρόνου, έτσι ώστε να γίνει πλέον έθιμο και κάθε χρόνο να γιορτάζουμε τέτοιο ωραίο πανηγύρι.

Βασ. Παπαδημητρίου

Ο άνθρωπος που έστελνε τα μηνύματα του χωριού μας και που δέχονταν επίσης τα μηνύματα απ' όλες τις γωνιές της Ελλάδας, για να μεταβιβάσει εκεί που έπρεπε, ή γέφυρα μεταξύ των ξενητεμένων και εκείνων που έμειναν στο χωριό, ο αγαπητός σ' όλους Χαρίλης Νουτσόπουλος ή όπως τόν φώναζαν όλοι οι χωριανοί, μικροί και μεγάλοι, άνδρες, γυναίκες, παιδιά, ακόμα και οι δικοί του, Τσιάκας, δεν υπάρχει πιά...

Στις έπτά του Ιούλη ύστερα από μια σύντομη αρρώστια έσβησε ήρεμα για ν' αφήσει έντονη την ανάμνηση και όδυνηρή την απώλεια.

Πώς του κόλλησε το παρατσούκλι, Τσιάκας, δεν ξέρω. Ένα ο-

μως ξέρω ότι όλοι έτσι τόν φώναζαν και είχε δεχθεί το καινούργιο όνομα με έγκαρτερηση μια και οι χωριανοί έτσι το πολιτογράφησαν.

Θά μπορούσε να πει κανείς ότι ο Τσιάκας ήταν ο άνθρωπος για τις δουλειές, μαραγκός, σουβανζής, ελαιοχρωματιστής, ψάλτης, τηλεφωνητής και ότι άλλος απαιτούσε μια δεδομένη στιγμή.

Ήταν από τους γραφικούς εκείνους τύπους που θέτουν τόν έαυτόν τους στην υπηρεσία του συνόλου.

Και όταν ένας άνθρωπος ζει έντονα την κοινωνική ζωή, έστω

αυτή τή μικρή κοινωνική ζωή του χωριού, ή απώλεια είναι απώλεια όλου του κοινωνικού συνόλου. Του λείπει! Πόσο όμορφα ταιριάζει ἐδῶ, αυτό τὸ εἶπε ἓνας μεγάλος σύγχρονος συγγραφέας «Κάθε ἄνθρωπος δὲν εἶναι νησί ολότελα ξέχωρο. Κάθε ἄνθρωπος εἶναι ἓνα κομμάτι τῆς Ἠπείρου, ἓνα κομμάτι τῆς στεριᾶς, ἂν ἡ θάλασσα πάρει ἓνα σβῶλο χῶμα ἡ Εὐρώπη γίνεται πιὸ μικρή. Ὁ θάνατος ἑνός ἀνθρώπου λιγοστεύει ἐμένα...».

Σὲ οποιαδήποτε ἐκδήλωση χαρᾶς ἢ λύπης ὁ Τσιάκας ἦταν μπροστά. Ἔντονα κοινωνικός ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ ἔντονα πολιτικοποιημένος.

Ἵπεράσπισε μὲ πάθος τίς ἀπόψεις του. Σ' ὅλα μπροστά. Ἦταν μὲ λίγα λόγια ἓνα ζωντανό κομμάτι τῆς ζωῆς τοῦ χωριού.

Ἀπὸ μικρὸς εἶχε τὴν ἀτυχία νὰ μείνει ἀνάπηρος ἀπὸ μιὰ ἐννεση κινήσης. Ὁ λόγος αὐτὸς τὸν ἔδεσε μιὰ γιὰ πάντα μὲ τὸ χωριό. Τὸ ὑπερέτησε καὶ τὸ ἀγάπησε. Οἱ χωριανοὶ τοῦ ἀνταπέδωσαν αὐτὰ του μὲ ἀφοσίωση, μὲ ἀγάπη καὶ κατανόηση. Καὶ ὅλοι ὅσοι ἔτυχαν νὰ βρεθοῦν στὸ χωριό οἱ δὲ ἄλλοι νοερά τὸν συνόδευσαν στὴν τελευταία του κατοικία μὲ λύπη. Οἱ συμπατριῶτες γιὰ πολὺ θὰ θυμοῦνται τὸν ὡραῖο αὐτὸ τύπο τοῦ χωριού μας γιατί ὁ Τσιάκας εἶχε μόνο φίλους.

Φέτος ποὺ καταδικάσαμε γιὰ ἑνατὴ φορά τὴν εἰσβολὴ τῶν Τούρκων στὴν Κύπρο τὸ 74, σήμερα ποὺ γέμισε ὁ κόσμος παιγνίδια καὶ ψεύτικα ὅπλα, τώρα, αὐτὴ τὴ στιγμή ἀκριβῶς ὑπάρχουν παιδιὰ ποὺ πεθαίνουν ἀπὸ τὴν πείνα, παιδιὰ ποὺ ζοῦν μὲ τὴ φρίκη τοῦ πολέμου χαραγμένη γιὰ πάντα στὰ μάτια τους, παιδιὰ ποὺ δὲν παίζουν μὲ ψεύτικα ὅπλα, μὰ πολεμοῦν μ' ἀληθινά.

Αὐτὰ εἶναι τὰ παιδιὰ τῆς ματρυρικῆς Παλαιστίνης τὰ μεγαλύτερα θύματα τῆς Ἰσραηλινῆς εἰσβολῆς.

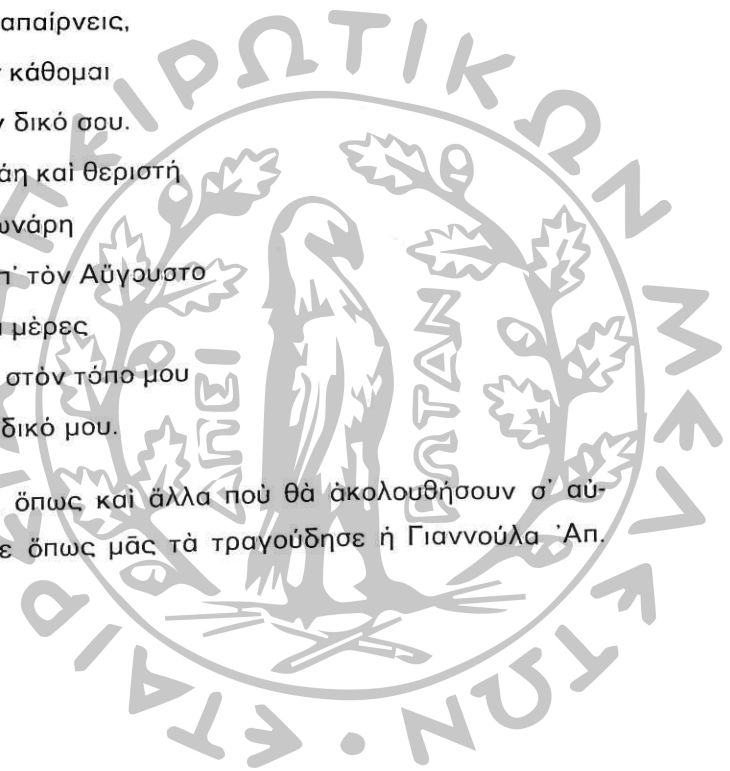
Γ.Ν.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Ἕνα πουλὶ θαλασσινὸ
κι' ἓνα πουλὶ βουνίσιο
τὰ δυὸ πουλιὰ μαλλώνανε
τὰ δυὸ πουλιὰ μαλλώνουν
γυρίζει τὸ θαλασσινὸ
καὶ λέει στὸ βουνίσιο.
Φεύγα πουλὶ ἀπ' τὸν τόπο μου
καὶ σῦρε στὸ δικό σου.
Μὴ μὲ μαλλώνεις βρὲ πουλί
καὶ μὴ μὲ παραπαίρνεις,
ἐγὼ πουλὶ δὲν κάθομαι
στὸν τόπο τὸν δικό σου.
Ἄν κάτω Μάη καὶ θεριστὴ
κι ὅλο τὸν ἄλωνάρη
Παρέκια κι' ἀπ' τὸν Αὐγούστο
πεντέξι - δέκα μέρες
κοντὰ θὰ πάω στὸν τόπο μου
στὸν τόπο τὸ δικό μου.

Τὸ τραγούδι αὐτό, ὅπως καὶ ἄλλα ποὺ θὰ ἀκολουθήσουν σ' αὐτὸ τὸ ὕφος, τὰ γράψαμε ὅπως μᾶς τὰ τραγούδησε ἡ Γιαννούλα Ἀπ. Νότη.

Μοιρολογι

Βγῆκα, ψηλά στὸν "Αἰ - Λιά,
κι' ἀκούγω μοιρολόγι,
γιὰ τὰ σκλουπιώτικα παιδιά,
γινέται θρηνολόγι.

Ἄργα τό λέγ' ἡ Χρύσαινα,
τοῦ Κώστα Νότη, Μάνα,
κι' ἀκούγεται ἀντίπερα,
λυπητερά ἢ καμπάνα.

Δέν στῶεipa Κώστα μιὰ φορά,
κάτω νὰ μὴ κατεβεῖς,
μήπως σέ βρεῖ ἡ συμφορά,
καὶ σέ πάρει καὶ χαθεῖς.

Μ' ὀρνήθηκες δὲν μ' ἄκουσες,
κατέβηκες στὸν κάμπο,
καὶ μ' ἄλλους τρεῖς ἐπιάστηκες,
δὲν ξέρω τί νὰ κάνω.

Οἱ Γερμανοὶ σᾶς ἐπιασαν,
σᾶς πῆγαν στὴν ἀφάνεια,
στὸ τόπο σᾶς ἐκτέλεσαν,
μείναν παιδιὰ σ' ὀρφάνεια.

Καὶ τώρα ἔγω ἡ ἄμοιρη,
μοιρολογῶ γιὰ σένα,
παντέρημη, κακόμοιρη,
μὲ δάκρυ κάθε μέρα.

Βαγγέλης Κωστούλας

Τὸ ποίημα αὐτὸ εἶναι ἀπ' τὴ συλλογὴ τῶν παραπάνω σωτ)χου δά-
σκαλου, ἀπὸ τοὺς Ραφταναίους.

Ο ΧΟΡΕΥΤΙΚΟΣ ΜΑΣ ΟΜΙΛΟΣ

"Όταν πρὶν ἓνα χρόνο περίπου ἄρχισαν δειλὰ - δειλὰ οἱ πρῶτες
πρόβες τοῦ χορευτικοῦ ὀμίλου κανέννας δὲν θὰ τολμοῦσε νὰ σκεφτεῖ
ὅτι φέτος θὰ πραγματοποιοῦσε ἐπίσημη ἐμφάνιση στὴν πλατεία τοῦ
χωριοῦ καὶ μάλιστα μὲ παραδοσιακὲς στολὲς ποὺ ἀνήκουν στὸ Σύλλο-
γό μας.

Παρ' ὅτι ὁ καιρὸς ἐκείνη τὴ μέρα ἦταν σχετικὰ ἄσχημος, ἡ ἐκ-

Ἀπὸ τὴν παρουσίαση τοῦ χορευτικοῦ μας ὀμίλου στὴν πλατεία τοῦ χωριοῦ μας.
Διακρίνονται ἀπὸ ἀριστερὰ: Θάλεια Τσώνη, Πέτρος Σιωτός, Γιαννούλα Νότη,
Κώστας Ξεκάρφωτος, Εὐαγγελία Δήμιου καὶ ὁ Δημήτρης Κόκκινος.

δήλωση πραγματοποιήθηκε καὶ οἱ χωριανοὶ τὴν παρακολούθησαν μὲ
ιδιαίτερη συγκίνηση καὶ εὐχαρίστηση.

Ἐπειδὴ ἦταν ἀδύνατο νὰ συμμετέχουν ὅλα τὰ μέλη, συμμετεί-
χαν 17 καὶ ἦταν οἱ:

Ἦταν: Ἐφη Ι. Βλάχα, Γιαννούλα Κ. Νότη, Τζέννη Ἀλ.

Ἐξάρχου, Τούλα Γ. Χουλιάρᾱ, Βαγγελίτσα Δ. Γέροντα, Ξένη Πα-
Ἰ. Ἐξάρχου, Τούλα Γ. Χουλιάρᾱ, Βαγγελίτσα Δ. Γέροντα, Ξένη Πα-
ρασκευᾱ, Λίτσα Β. Δήμου, Θάλεια Γ. Τσώνη, Νίκη Γ. Τσώνη, Πέτρος
Χρ. Σιώτος, Κώστας Δ. Ξεκάρφωτος, Κώστας Ἀλ. Ἐξάρχος, Ἀντώ-
νης Δ. Ἀντωνίου, Πᾶνος Χρ. Βλάχας, Σταῦρος Χρ. Κόκκινος, Δημή-
τρης Χρ. Κόκκινος καὶ ὁ δάσκαλος Βαγγέλης Γούσιος.

Γιὰ νὰ ὑλοποιηθεῖ ἡ σκέψη καὶ νὰ κατασκευαστοῦν οἱ παραδο-
σιακὲς στολὲς ἀπαιτήθηκε ἓνα ἄρκετά μεγάλο ποσό, ποῦ μεμονωμένα
ὁ Σύλλογος δὲν θὰ μπορούσε νὰ προσφέρει γιατί τὰ ἔσοδά του δὲν
εἶναι τόσα πολλά. Μποροῦσε ὅμως νὰ προσφέρει ἓνα μέρος ἀπὸ αὐ-
τὰ, ἀφοῦ ὁ συγχωριανός μας Τάκης Χρ. Ἀλεξίου πρόσφερε ἓνα μέ-
γало ποσό γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό.

Οἱ παραδοσιακὲς στολὲς συνολικὰ στοίχισαν 155.000 δρχ. Ἀπ' αὐτὰ 45.000 δρχ. ἔδωσε ὁ Σύλλογος καὶ 110.000 ὁ Τάκης Χρ. Ἀλε-
ξίου.

Ἔτσι αὐτὴ τὴ στιγμή ὁ Σύλλογός μας διαθέτει 16 στολὲς δικὲς
τοῦ, ποῦ μπορεῖ ὁ χορευτικὸς μας ὄμιλος νὰ χρησιμοποιεῖ σὲ κάθε
τοῦ ἐμφάνιση.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΑΓΓΕΛΙΑ

Ὁ Χαρίλης Περγουλίας μας πληροφορεῖ ὅτι πρὸς τὴν οδὸ Αρά-
χθου καὶ στὴν παρὸδο 2 πρὸς Περγουλία, στα Κλουρια τα Μπαλωμε-
νεῖκα, πουλιούνται οικοπεδὰ σε χαμηλὴ τιμὴ.

Να εἶναι υποψιν τοὺς οἱ χωριανοὶ καὶ ξενοὶ ποὺ σκεπτονται νὰ
ἀγοράσουν οικοπεδὸ νὰ προτιμήσουν νὰ ἀγοράσουν στα Κλουρια τα
Μπαλωμενεῖκα. Ἐνας λόγος παραπάνω γιὰ ὅσους εἶναι νιοπαντροὶ
εἶναι ὅτι θὰ κάνουν ὅλο σερνικά παιδία.

Πληροφορίες: Χαρίλη Περγουλία. οδὸς Αραχθου παρὸδος 2 - Σκλου-
πο.

Ἡ ΤΕΡΗΔΟΝΑ

Ὅταν ἓνα πρόβλημα ἀπασχολεῖ μιὰ ὁμάδα ἀνθρώπων, λέμε ὅτι
τὸ πρόβλημα αὐτὸ εἶναι κοινωνικό.

Ὅταν τὸ πρόβλημα ἀγγίζει κοινωνικὲς ὁμάδες σὲ ἐθνικὴ κλί-
μακα, λέμε ὅτι αὐτὸ εἶναι ἐθνικὸ κοινωνικὸ πρόβλημα.

Καὶ ὅταν αὐτὸ ἔχει μιὰ παγκοσμιότητα, λέμε ὅτι αὐτὸ εἶναι πα-
γκόσμιο κοινωνικὸ πρόβλημα.

Ἐνα τέτοιο πρόβλημα μὲ παγκόσμιες κοινωνικὲς προεκτάσεις
εἶναι καὶ τὸ θέμα ποῦ θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ σήμερα καὶ ποῦ δυστυχῶς
δὲν ἔχει δοθεῖ ἡ δέουσα προσοχὴ καὶ σημασία ἀπὸ τοὺς ἀρμόδιους
παράγοντες.

Τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι ἡ τερηδόνα τῶν δοντιῶν.

Θὰ προσπαθῶ νὰ τὸ ἐκλαϊκέψω ὅσο μᾶς εἶναι δυνατό ἢ νὰ
τὸ δώσω μὲ ὅση δυνατὴ σαφήνεια μπορῶ ὥστε νὰ γίνῃ καταληπτὸ
ἀπ' ὅλους μας.

Τί εἶναι ἡ τερηδόνα τῶν δοντιῶν; Ὅταν λέμε τερηδόνα τῶν
δοντιῶν ἐννοοῦμε τὸ σάπισμα. Αὐτὸ τὸ μῦρισμα ποῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὴ
μασητικὴ ἐπιφάνεια ἢ ἀπὸ τὰ πλευρά.

Στὴν ἀρχὴ δὲν ἔχουμε κανένα ἐνόχλημα, μὲ τὸν καιρὸ ὅμως
ἀρχίζουν τὰ πρῶτα ἐνοχλήματα στὰ διάφορα ἐρεθίσματα. Π.χ. σὰν
πᾶμε καμιά ἐπίσκεψη καὶ μᾶς δώσουν κανένα λουκούμι καὶ ἐνῶ ἀρχί-
ζουμε μὲ μιὰ ὄρεξη, ἡ ἐκεῖ ποῦ ἀπολαμβάνουμε τὴν ὥραία τοῦ γεύσης,
αἰσθανόμαστε ἑξαφνα ἓνα ἐντονο πόνο καὶ ἀφήνουμε τὴν ὥραία ἀπό-
λαυση στὴ μέση . . . Ἀπὸ τότε ἀρχίζει ὁ πονόδοντας, μὲ ἀποτέλεσμα
νὰ μὴν μπορούμε νὰ φᾶμε, νὰ μὴν μπορούμε νὰ ἐργαστοῦμε κλπ. κλπ.
Καὶ τότε μοιραῖα σκεπτόμαστε τὸν πῶ ἀντιπαθητικὸ ἄνθρωπο στὴ
ζωὴ μας, τὸν ὁδοντογιάτρο μὲ τὴν τανάλια τοῦ, τὰ κατσαβίδια τοῦ
κ.λ.π.

Ἡ τερηδόνα λοιπὸν εἶναι μιὰ ἀρρώστεια ποῦ ἐμφανίζεται σὲ πο-
λὴ μεγάλη συχνότητα, σὲ ἄτομα ἀπ' ὅλες τίς φυλές, ἀπ' ὅλες τίς χώ-
ρες καὶ ἀπ' ὅλες τίς κοινωνικὲς τάξεις καὶ στὰ δύο φύλα καὶ σὲ ὅποι-
αδήποτε ἡλικία.

Δέν κάνει διάκριση οὔτε πλούσιους οὔτε φτωχοὺς. Μπορεῖ νὰ
πεῖ κανεὶς ὅτι οἱ πλούσιοι προσβάλλονται περισσότερο. Καὶ παρατηρεῖ-
ται μεγαλύτερη ἑξάρση σὲ προηγούμενες κοινωνίες γιὰ αὐτὸ τὴν εἴ-
παν νόσο τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐκεῖνοι ποῦ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἱστορία τῆς ὁδοντιατρικῆς ἀνα-

φέρουν μεγάλη διαφορά συχνότητας τερηδόνας μεταξύ τῶν δύο μερίδων τοῦ λαοῦ τῆς Ἀρχαίας Αἰγύπτου.

Στὰ κοιμητήρια τῶν φτωχῶν στὰ κρανία ποῦ βρίσκουν, ὑπάρχουν πολὺ λιγώτερα τερηδονισμένα δόντια ἀπὸ τὰ κρανία ποῦ βρίσκουν στὰ κοιμητήρια τῶν πλουσίων. Αὐτὸ ὀφείλεται, στὸ διαφορετικὸ διατροφῆς. Ἀλλὰ γιὰ αὐτὸ θὰ ἐπανέλθουμε πιο κάτω.

Ἡ τερηδόνα ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια, προχωρεῖ προοδευτικὰ πρὸς τὰ μέσα καὶ ἀφοῦ διαβρῶσει πρῶτα τὸ ἐξωτερικὸ περίβλημα τοῦ δοντιοῦ τὴν ἀδαμαντίνη ὅπως τὴ λένε, προχωρεῖ πρὸς τὰ μέσα καὶ διαβρώνει τὴν ὀδοντίνη καὶ ἔπειτα προχωρεῖ καὶ προσβάλλει τὸ νεῦρο δημιουργεῖ φλεγμὴ καὶ τέλος νέκρωση.

Τί σημαίνει αὐτό; Τρομεροὺς πόνους, καὶ ἄς μὴ ξεχνᾶμε ὅτι τὰ δόντια νευροῦνται ἀπὸ τὸ πιο εὐαίσθητο νεῦρο τὸ τρίδυμο.

Ποῦ ὀφείλεται ἡ τερηδόνα;

Θὰ ποῦμε λίγα γιὰ αὐτό. Γιατί ἄμα ξέρουμε ποῦ ὀφείλεται μπορούμε νὰ προφυλαχθοῦμε, μπορούμε νὰ προλάβουμε.

Ἡ τερηδόνα ὀφείλεται στὴν ἐπίδραση ἐνὸς ὀξέος πάνω στὴν ἀδαμαντίνη.

Τὸ ὀξύ αὐτὸ παράγεται ἀπὸ τὴ ζύμωση τῶν τροφῶν ποῦ περιέχουν ζάχαρη, (σακχαροῦχες οὐσίες) καὶ ἡ ζύμωση αὐτὴ γίνεται μὲ τὴ βοήθεια μικροβίων καὶ μικροβιακῶν ἐνζύμων ποῦ εἶναι στὸ στόμα.

Ἀνακεφαλαιώνοντας ἐδῶ μπορούμε νὰ τὸ παραστήσουμε σχηματικὰ ὥστε νὰ εἶναι πιο κατανοητό

Γιὰ νᾶχουμε τερηδόνα πρέπει νᾶχουμε ἀπεριποίητο στόμα, νὰ μὴν βάζουμε ποτέ βούρτσα στὸ στόμα. Τότε σχηματίζεται μιὰ κρούσκα στὸν αὐχένα τοῦ δοντιοῦ ἀπὸ μικρόβια. Τὴν κρούσκα αὐτὴ τὴ λέμε μικροβιακὴ πλάκα. Αὐτὴ ἀνακαλύπτει ὁ γιατρός μὲ διάφορα φάρμακα. Ἀλλὰ εἶναι ὁρατὴ καὶ μὲ γυμνὸ μάτι. Πρῶτα λοιπὸν μικρόβια. Δεύτερο: Πρέπει νὰ ὑπάρχουν τροφές πλούσιες σὲ ζάχαρη (σοκολάτες, μπισκότα κλπ.). Τὰ μικρόβια, τὰ μικροβιακὰ ἐνζυμα ἐπιδροῦν στίς ζαχαροῦχες τροφές καὶ παράγουν τὸ ὀξύ.

Τὸ ὀξύ μὲ τὴ σειρά του ἐπιδρᾷ στὸ δόντι καὶ ἔτσι ἔχουμε τὴν τερηδόνα.

Τὸ ὅτι ἡ ζάχαρη κάνει μεγάλη ζημιὰ φαίνεται καὶ ἀπὸ τίς παρατηρήσεις ποῦ ἔκαναν οἱ ἐπιστήμονες στὴν κατοχή. Τόσο ἐδῶ ὅσο καὶ στὴν Εὐρώπη. Στὴν κατοχή ἡ τερηδόνα παρουσιάζει πτώση 50 % γιατί οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔτρωγαν ζάχαρη. Τὸ μεγαλύτερο ποσοστὸ τερηδόνας παρουσιάζεται στὴν Ἀμερικὴ γιατί οἱ ἄνθρωποι καταναλίσκουν περισσότερη ζάχαρη. Ἐπειτα ἔρχεται ἡ Ἀγγλία.

Πολλές φορές οἱ ἄνθρωποι μᾶς ρωτᾶνε «γιατρέ, γιατί οἱ παλιοὶ δὲν εἶχαν αὐτὰ τὰ προβλήματα ποῦ ἔχουν σήμερα οἱ ἄνθρωποι καὶ ιδίως τὰ μικρὰ παιδιὰ μὲ τὰ δόντια;

Ἡ παρατήρηση ὀρθή: Ἡ ἀπάντηση εἶναι ὅτι τότε δὲν ἔτρωγαν οἱ ἄνθρωποι τροφές μὲ τόση ζάχαρη. Καὶ τὰ παιδιὰ δὲν μασοῦσαν συνέχεια τσίχλες, γλυφυνζούρια καὶ σοκολάτες.

Αὐτές οἱ οὐσίες μένουν ἐπάνω στὰ δόντια καὶ μὲ τὴ βοήθεια ἐνζύμων καὶ μικροβίων ζυμώνονται καὶ διασπῶνται οἱ σακχαροῦχες αὐτές οὐσίες καὶ παράγεται ὀξύ ποῦ εἶπαμε μὲ ἀποτέλεσμα τὴν τερηδόνα.

Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ θὰ ἀναφέρω περιπτώσεις καλπάζουσας τερηδόνας σὲ μικρὰ παιδιὰ ἀπὸ 1 - 3 χρονῶν ποῦ ὀφείλεται στὴν ἐγκληματικὴ ἐνέργεια τῶν μανάδων. Ἀλλὰ ἄς μὴν ποῦμε ἐγκληματικότητα ἀλλὰ ἄγνοια τῶν μανάδων. Παρατηρήθηκε σὲ μικρὰ παιδιὰ καλπάζουσα τερηδόνα ἀπὸ τὴν ἐξῆς ἐνέργεια.

Γιὰ νὰ μὴν κλαῖνε τὰ παιδιὰ ἐβάζαν πιπίλα στὸ στόμα μὲ ζάχαρη μέσα. Τὸ παιδάκι πιπίλιζε ὅλη τὴ νύχτα εὐχάριστα καὶ δὲν ἔκλαιγε. Ἡσυχάζε βέβαια ἡ μάνα ἀλλὰ τὸ ὀξύ ποῦ σχηματίζονταν κατέταρφε τὰ δόντια.

Καὶ ὅταν λέμε καλπάζουσα τερηδόνα ἐννοοῦμε ραγδαία ἐξέλιξη τῆς τερηδόνας ποῦ μέσα σὲ βδομάδες καταστρέφονται οἱ μύλες ὅλων τῶν δοντιῶν, καὶ τὸ παιδάκι μένει μὲ τίς ρίζες μόνο.

Τέτοιες περιπτώσεις δραματικὲς εἶδα πολλές στὸ ἱατρεῖο μου. Ἀλλὰ καὶ πολλές γράφτηκαν ἀπὸ ἐπιστήμονες ποῦ ἀσχολήθηκαν εἰδικὰ μὲ τὴν ἔρευνα καὶ ἐδῶ καὶ ἄλλου. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρω καὶ μιὰ τέτοια περίπτωση ποῦ εἶδαμε στὴν παιδοπούλη, Ἀγία Ἐλένη, ἐδῶ στὰ Γιάννινα.

Ἐδῶ ἀξίζει τὸν κόπο νὰ ἀναφέρουμε ὅτι τὴν πρώτη παρατήρηση ὅτι ἡ ζάχαρη κάνει κακὸ καὶ εἶναι ἡ αἰτία τῆς τερηδόνας, τὴν ἔκανε ἐδῶ καὶ χιλιάδες χρόνια ὁ Ἀριστοτέλης.

«σῦκα σῆψιν ποιεῖ»

Ἴσως εἰπωθεῖ ὅτι αὐτὸ ποῦ λέμε ὅτι ἡ ζάχαρη εἶναι ἡ αἰτία καταστροφῆς τῶν δοντιῶν δὲν εἶναι σωστὸ. Γιατί ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποῦ καταναλίσκουν μεγάλες ποσότητες ζαχαρωτῶν καὶ ἔχουν γερά δόντια.

Σωστό! Ἀλλὰ πρέπει νὰ ξέρουμε ὅτι σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἡ ἀδαμαντίνη, ἡ σκληρὴ αὐτὴ οὐσία ποῦ περιβάλλει τὸ δόντι ποῦ προβάλλει ἔξω ἀπὸ τὰ οὖλα δὲν εἶναι σ' ὅλους ἡ ἴδια. Γιὰ νὰ γίνει κατανοητὸ καλύτερα. Ἡ ἀδαμαντίνη ἀποτελεῖται ἀπὸ μικρὰ πλακάκια (πρί-

σματα) τὰ ὁποῖα συνδέονται μεταξύ τους μὲ μιὰ σκληρὴ οὐσία μεσοπρίσματος οὐσία. "Ὅσο πιὸ καλὰ εἶναι δομημένα αὐτὰ τὰ πρίσματα (πλακάκια) τόσο πιὸ ἀδιαπέραστα εἶναι ἀπὸ τὸ ὀξύ. "Ὅταν ὅμως ἡ κατασκευὴ δὲν εἶναι καλὴ τότε τὸ ὀξύ κάνει τὴ θραύσει του. Τὰ γερά τὰ δόντια ὅπως ἀντίληφθήκατε ἀπὸ τὰ παραπάνω εἶναι καὶ θέμα καταβολῆς, εἶναι καὶ θέμα κληρονομικότητας.

Τί γίνεται τότε. Αὐτὸ πού δὲν μπόρεσε νὰ κάνει ἡ φύση θὰ τὸ κάνει ὁ ὁδοντογιάτρος. "Ὅσο ἀντιπαθὴς καὶ ἂν σὰς εἶναι πρέπει νὰ πᾶτε νὰ θεραπεύσετε τὰ δόντια σας ἢ νὰ προλάβετε ἐάν τυχὸν ἡ φύση ἔχει ἀτέλειες.

Στὴν ἀρχὴ εἶναι πολὺ εὐκόλα καὶ ἀνώδυνα. Καὶ πρέπει νὰ γίνῃ κατανοητό. Ἡ πρόληψη εἶναι ἡ καλύτερη θεραπεία.

"Ἦδη ὑπάρχει εἰδικὸς κλάδος στὴν ἰατρικὴ, ἡ προληπτικὴ ἰατρικὴ. Κατ' ἐπέκταση ὑπάρχει καὶ στὴν ὁδοντιατρικὴ. Ἡ προληπτικὴ ὁδοντιατρικὴ πού κάνει θαύματα.

Τὰ σαπισμένα δόντια μὲ τ' ἀποστήματα καὶ τοὺς πόνους, πού μᾶς κόβουν τὴν ὄρεξη γιὰ δουλειὰ καὶ μᾶς ἀλλάζουν τὴ διάθεση καὶ χάνουμε τὸ γέλιο μας, ἔχουν ἐπιπτώσεις καὶ στὴν καθ' ὅλου ὑγεία τοῦ ὁργανισμοῦ. Δημιουργοῦν ἀμυγδαλίτιδα. Κατὰ κανόνα οἱ ἀμυγδαλίτιδες προέρχονται ἀπὸ κατεστραμένα δόντια. Τὸ μικρόβιο πού βρίσκεται μέσα στὴν κοιλότητα τῶν κατεστραμένων δοντιῶν, ὁ στρεπτόκοκος εἶναι ὁ ἴδιος πού μεταναστεύει στὴν ἀμυγδαλιά. "Ἐχουμε τὴν ἀμυγδαλίτιδα.

Ἐπίσης ἓνα κατεστραμένο δόντι μπορεῖ νὰ προξενήσει τὸν ρευματικό πυρετό, καρδιοπάθειες, νεφρίτιδες.

Στὴ μακρόχρονη ἐπαγγελματικὴ μου σταδιοδρομία διαπίστωνα πολλές τέτοιες δυσάρεστες καταστάσεις. "Ὅτι ἀναφέρω εἶναι ἀπόσταγμα προσωπικῆς ἐμπειρίας καὶ ὄχι προϊόν μελέτης καὶ μεταφορὰ ἀπὸ ἀναφορὲς στὴν ὁδοντιατρικὴ φιλολογία.

"Ἀλλὰ μὲ τὰ χαλασμένα δόντια ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ μιλήσει, χάνει τὸ χαμόγελό του, γίνεται δύσθυμος. Πόσες ψυχικὲς ἀρρώστιες δὲν ξεκινοῦν ἀπ' αὐτό. Μπορῶ νὰ ἀναφέρω πολλές περιπτώσεις πού κοριτσάκια πού εἶχαν χάσει τὰ μπροστινά τους δόντια ἔχασαν τὸ γέλιο ἢ περιέπεσαν σὲ μελαγχολία. Γιὰ .

Τὸ στόμα εἶναι ἡ πύλη τοῦ ὁργανισμοῦ. Μ' αὐτὸ ἐπιτελοῦμε πάρα πολλές λειτουργίες. Ἐκτός ἀπὸ τὴ μάσκα, μ' αὐτὸ ὁμιλοῦμε, ἐκφράζουμε τὰ διάφορα συναισθήματα.

Δίκαια εἶπαν ἂν τὰ μάτια εἶναι ἡ ἔκφραση τῆς ψυχῆς τὸ στόμα εἶναι ὁ καθρέφτης τῆς ὑγείας.

Τὰ ὠραῖα δόντια ὁμορφαίνουν τὸ πρόσωπο καὶ τοῦ δίνουν μιὰ γοητεία πού διὰ μέσου τῶν αἰώνων ποιητές, λογοτέχνες, ζωγράφοι, ἐξύμνησαν ὁ καθένας μὲ τὸν τρόπο του.

"Ἀλλὰ ἄς μὴν ἐπεκταθοῦμε ἄλλο στὴν ρομαντικὴ φιλολογία ἀλλὰ ἄς ἀνακεφαλαιώσουμε μὲ τὰ συμπεράσματά μας.

Συμπεράσματα λοιπὸν ἀπὸ ὅλα αὐτὰ πού εἶπαμε εἶναι:

1ον Πρέπει νὰ πηγαίνουμε μιὰ φορά τὸ χρόνο στὸν ὁδοντογιάτρο γιὰ ἐλεγχο. Τότε μπορεῖ νὰ ἀνακαλύπτουμε στὴν ἀρχὴ τὴν τερηδόνα καὶ νὰ τὴν θεραπεύουμε γιὰ πολλὰ χρόνια. Καὶ νὰ μὴν ξεχνᾶμε ἡ πρόληψη εἶναι ἡ καλύτερη, φθηνότερη καὶ ἀνώδυνη θεραπεία.

2ον Πρέπει νὰ ἀποφεύγουμε ὅσο τὸ δυνατό Ζαχαρωτά, μαστίχες, μπισκότα καὶ γενικὰ τίς τροφὲς πού ἔχουν Ζάχαρη. Νὰ ξέρετε ἡ Ζάχαρη δὲν εἶναι ἡ ὑπ' ἀριθ. ἓνα ἐχθρὸς γιὰ τὰ δόντια μόνο ἀλλὰ καὶ γενικὰ γιὰ τὴν ὑγεία. Ἀλλὰ ἐδῶ πρέπει νὰ κάνουμε μιὰ ἐξαίρεση γιὰ τὴ μαστίχα τῆς Χίου πού δὲν ἔχει Ζάχαρη, δὲν ξέρω ἂν κυκλοφορεῖ στὸ ἐμπόριο. Αὐτὴ ὄχι μόνο δὲν κάνει κακὸ ἀλλὰ οἱ ὁδοντογιάτροί τὴ συνιστοῦν γιατί τονώνει τὸ ὁδοντολογικὸ σύστημα.

3. Νὰ πλένουμε μιὰ φορά τὴ μέρα τουλάχιστον τὰ δόντια μὲ ὁδοντόπαστα καὶ βούρτσα καὶ μετὰ τὰ γεύματα μὲ ἀφθονο νερό.

Γιατί ἔτσι δὲν ἀφήνουμε νὰ σχηματισθοῦν οἱ μικροβιακὲς πλάκες καὶ ἔτσι ἐμποδίζουμε τὴ διαδικασία πού ἀπαιτεῖται γιὰ νὰ σχηματισθεῖ ἡ τερηδόνα.

Πρὶν κλείσουμε τὴν παραπάνω ἐργασία. Ἐπισημαίνουμε: Ἐάν Ἐάν ἐφαρμοζόταν ἀπὸ τὴν πολιτεία ὁ θεσμὸς τοῦ σχ. ὁδοντογιάτροῦ ἢ ἂν ἐφαρμόζοταν γιὰ τὰ Ἑλληνόπουλα ἡ προληπτικὴ ὁδοντιατρικὴ καὶ παράλληλα εἰσάγονταν καὶ στὰ σχολεῖα μὲ λίγες διαλέξεις ἡ ὠφελιμότητα τῶν δοντιῶν καὶ ἔτσι προλαμβάνονταν ἡ τερηδόνα αὐτὸ θὰ ἦταν μιὰ τεράστια κοινωνικὴ προσφορά.

Γιατί ὄχι μόνο θὰ προλάβαινε χίλιες δυὸ ἀρρώστιες, ἀλλὰ καὶ τὰ οἰκονομικὰ ὀφέλη γιὰ τὴν πολιτεία τεράστια. Αὐτὰ πού ἀναφέρω εἶναι γνῶμες εἰδικῶν ἐπιστημόνων πού ἀσχολήθηκαν μὲ αὐτὴ μόνο τὴν πλευρὰ τοῦ μεγάλου κοινωνικοῦ προβλήματος τὴν τερηδόνα.

Θὰ εἶναι ἀτελής ἡ παραπάνω ἐργασία μου ἐάν παραλείπαμε νὰ ἀναφέρουμε καὶ τὸ φθόριο. Γύρω ἀπὸ τὸ φθόριο: Φθορίωση τοῦ νεύρου κλπ. Ἐχει γίνῃ τεράστιος θόρυβος καὶ μακροχρόνιες ἐρευνες. Δυστυχῶς οἱ ἐπιστήμονες εἶναι διχασμένοι. Οἱ μὲν λένε ὅτι τὸ φθόριο συντελεῖ στὴν μεγαλυτέρα ἀντοχὴ τῆς ἀδαμαντίνης. Σωστὴ ἡ ἄποψη.

Ἀλλὰ ἡ ἄλλη μερίδα λέει ὅτι τὸ φθόριο εἶναι φοβερὸ δηλητήριο.

Σέ πολλές χῶρες ἐγίνε ἡ φθορίωση τοῦ νεροῦ. Ἀλλὰ στίς πιὸ πολλές φορές ἀνέστειλαν αὐτὸ τὸ μέτρο. Προσωπικὰ ἀσπάζομαι τοὺς ἀντιφθοριακοὺς. Ὅταν ρώτησα ἓναν ἀπὸ τοὺς πιὸ ἐγκυρους συγγραφεῖς τῆς ὁδοντιατρικῆς, τὸν ἀείμνηστο Ἡλία Στεφανόπουλο, μοῦ εἶπε: «Ἡ μεγαλύτερη ἀπάτη τοῦ αἰῶνα».

Χωρὶς νὰ παίρνω αὐτὴ τὴν ἀκραία θέση, κατὰ τὴ γνώμη μου, πρέπει νὰ ἀπορριφθεῖ ἡ φθορίωση, ἕως ὅτου οἱ ἐρευνες τελειώσουν.

Καὶ τέλος γίνονται ἐρευνες γιὰ τὴν κατασκευὴ ἐμβολίου κατὰ τῆς τερηδόνας. Ὑπολογίζουν, τὸ 2.000, οἱ ἄνθρωποι θὰ ἐμβολιασθοῦν.

Νομίζω δώσαμε μιὰ σφαιρικὴ ἄποψη γύρω ἀπ' τὸ μεγάλο αὐτὸ πρόβλημα. Ἐάν γίναμε κατανοητοὶ καὶ πείσαμε τοὺς ἀναγνώστες γιὰ τὴν πρόληψη, τοῦτο γιὰ μᾶς θάνα ἰκανοποίηση καὶ ἀναντίλεκτα, προσφορά.

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Σ Η

Ὅπως μᾶς πληροφόρησε ὁ Ταμίας τοῦ Συλλόγου μας, πολλοὶ συνδρομητὲς τοῦ περιοδικοῦ, χρωστᾶνε τὴ συνδρομὴ τοῦ 1982. Ὑπάρχουν δὲ καὶ λίγοι ποὺ χρωστᾶνε καὶ προηγούμενων χρόνων. Ὅπως γνωρίζετε τὸ περιοδικὸ στηρίζεται οἰκονομικὰ στὴ συνδρομὴ τῶν διακοσίων πενήντα (250) περίπου συνδρομητῶν του. Παρακαλοῦμε λοιπὸν ὅλους αὐτοὺς ποὺ ὀφείλουν τὴ συνδρομὴ τους, νὰ τακτοποιήσουν ἐγκαιρὰ τίς ταμειακὲς ἐκκρεμότητες μὲ τὸ περιοδικό, οἱ ὁποῖες ἄλλωστε ὀφείλονται σὲ ἀμέλεια καὶ μόνο.

Θεατρικὴ παραστάση

Φέτος οἱ νέοι μας ἀποφάσισαν νὰ συνεχίσουν τὴν καλλιτεχνικὴ μας παράδοση στὸν τομέα τοῦ θεάτρου. Ἐτσι παρουσίασαν μιὰ θεατρικὴ παράσταση μὲ τὸ ἔργο τοῦ Βασίλη Ρῶτα «οἱ γραμματιζόμενοι», τὴν παραμονὴ τοῦ πανηγυριοῦ, στίς 25 Ἰούλη.

Τὸ ἔργο ἦταν καλοδιαλεγμένο καὶ κατανοητὸ ἀπ' ὅλους, χωρὶς νὰ τοῦ λείπει ἡ περιεκτικότητά σὲ νοήματα.

Ἀπὸ τὴν θεατρικὴ μας παράσταση διακρίνονται: Ἀποστόλης Πραμαντιώτης (γονατιστός), Ὁρθιοὶ ἀπ' ἀριστερά: Εὐθαλία Δημητρίου, Ντίνα Βλάχα, Ξενοῦλα Μπαλωμένου, Πᾶνος Βλάχας, Γεώργιος Κίτσιος, Σταῦρος Κόκκινος, Μαρία Ντισοῦλα, Ἑλένη Πάνου, Τζένη Ἐξάρχου καὶ ἡ Κατερίνα Κόκκινου.

Γιὰ νὰ μπορέσει νὰ «στηθεῖ», ἡ παράσταση χρειάστηκαν κόπος, ὑπομονὴ καὶ θέληση, γιατί κανένα ἀπὸ τὰ ἄτομα ποὺ συμμετείχαν δὲν εἶχε λάβει μέρος σὲ προηγούμενες παραστάσεις.

Παρ' όλες τις δυσκολίες, η παράσταση είχε μεγάλη επιτυχία και ψυχαγώγησε μικρούς και μεγάλους. Έκτός από τους συντελεστές της παράστασης, πρέπει να αναφέρουμε και τους «άφανεις ήρωες», που βοήθησαν για να στηθεί μια καλή παράσταση.

Αφιλοκερδώς βοήθησε ο ήθοποιός του Ο.Η.Θ. Δημήτρης Γιαννακόπουλος που σκηνοθέτησε το έργο και παρακολούθησε τις πιο πολλές πρόβες. Στις πρόβες βοήθησε και η Ούρανία Ν. Πραμαντιώτη. Ο Βασίλης Καζάκος έφτιαξε τις στάμπες για τα σκηνικά που έβαψαν η Κούλα Χρ. Κόκκινου και ο Δημήτρης Γ. Βασιλείου. Ο Αντώνης Δ. Αντωνίου φρόντισε τον φωτισμό και τις μικροφωνικές εγκαταστάσεις.

Στην παράσταση έλαβαν μέρος οι: Αποστόλης Κ. Πραμαντιώτης, Γιώργος Αθ. Κίτσιος, Ντίνα Κ. Βλάχα, Σταύρος Χρ. Κόκκινος, Πάνος Χρ. Βλάχας, Ξενούλα Ι. Μπαλωμένου, Εύθαλία Οδ. Δημητρίου, Μαρία Δ. Νασούλα, Τζένη Αλ. Έξάρχου, Έλενη Β. Πάνου και η Κατερίνα Χρ. Κόκκινου.

Στο χωριό μας είχαν πραγματοποιηθεί και παλιότερα παραστάσεις αλλά δυστυχώς τα στοιχεία μας είναι έλλιπη. "Αν κάποιος συχωριανός μας μπορεί να θυμηθεί εκείνες τις παραστάσεις τον παρακαλούμε να μας στείλει όσα στοιχεία έχει στη διάθεσή του.

Γ.Ν.

Πολλοί χωριανοί μας τον τελευταίο καιρό άρχισαν να συντηρούν ή να χτίζουν καινούργια σπίτια. Σ' αυτό φυσικά συνέβαλε και η δανειοδότηση που πήραν αρκετοί χωριανοί. Σίγουρα όμως ένας άλλος σημαντικός παράγοντας είναι και η αγάπη του για τον τόπο μας και η επιθυμία τους να βρίσκονται όσο πιο συχνά μπορούν σ' αυτόν. Έτσι σιγά - σιγά το χωριό παίρνει μια όψη διαφορετική. Καινούργια σπίτια σκεπασμένα με κεραμίδια. Φυσικά δεν συγκρίνονται με τα παλιά γιατί είναι πιο άνετα και κατασκευασμένα με τις σημερινές απαιτήσεις. Δεν έχουν όμως την όμορφιά και την γραφικότητα των παλιών με την γκρίζα πλάκα, την πλακόστρωτη άσβεστωμένη αυλή.

Όμως δεν έχει τόση σημασία αν τα σπίτια μας είναι καινούργια ή συντηρημένα όσο η επιστροφή των χωριανών μας στις ρίζες τους.

Γ. Ν.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

Δύο μεγάλα Κοινοτικά έργα αρχίζουν από στιγμή σε στιγμή.

Όπως είναι γνωστό σε πολλούς εγκρίθηκαν για φέτος από το Νομαρχιακό Ταμείο 2 εκατ. δρχ. για την διάνοιξη του δρόμου Φορτώσι - Πολισά και 800 χιλιάδες για την ενίσχυση του ύδραγωγείου μας. Και τα δυο λοιπόν πολύ σημαντικά έργα για το μέλλον του χωριού μας. Κυρίως ο δρόμος Φορτώσι - Αμπελοχώρι που είναι το όνειρο όλων των χωριανών.

Ηδη έχει πάει μπουλτόζα και έχει καθαρίσει το δρόμο που διανοίχτηκε μέχρι την Πολισά ύστερα από πρωτοβουλία του Συλλόγου και την τεράστια προσφορά του Χρήστου Άλεξίου. Δεν ισχυριζόμαστε βέβαια πως το κομμάτι αυτό έγινε, μπορούμε όμως να πούμε πως φέτος πήγαν αρκετά φορτηγάκια και αρκετές φορές στην Πολισά. Αυτό σημαίνει πως με μια καινούργια καλή εξόρμηση μπορούν να ανοιχτούν λίγο ακόμα οι στροφές, να γίνει ένα ακόμα καθάρισμα και θα είναι έτοιμο για το άμμοχάλικο που υπάρχει άφθονο στην περιοχή.

Το πρόβλημα όμως της σύνδεσης Φορτώσι - Αμπελοχώρι δεν είναι το κομμάτι αυτό, άλλο το κομμάτι Φορτώσι - Πολισά και ιδίως η διάνοιξη στη θέση «Σκάλα». Είναι πραγματικά ένα δύσκολο έργο που αν τελικά το ξεπεράσουμε με σιγουριά θα μπορούμε να ελπίζουμε σε πολλά.

Αυτή τη φορά το έργο ανέλαβε να το κάνει η ΜΟΜΑ, η γνωστή σε όλους μας για την μεθοδική και σίγουρη δουλειά, στρατιωτική τεχνική υπηρεσία. Ηδη γίνεται εγκατάσταση των μηχανημάτων και σε λίγες μέρες θα αρχίσει η διάνοιξη (ίσως προλάβει την έκδοση του «ΚΑΘΡΕΠΤΗ»). Όπως μάθαμε στο κομμάτι εκείνο στη «Σκάλα» θα ακολουθήσει δική της χάραξη. Ας ελπίσουμε να κάνει σίγουρη δουλειά έστω και λίγη.

Ένα άλλο σημαντικό επίσης έργο που θ' αρχίσει σύντομα είναι

ή ενίσχυση του ύδραγωγείου μας με το νερό της «Λεύκας» και ή αντί-κατάσταση των σωλήνων.

Η ανάθεση του έργου έγινε κατά υποδειγματικό τρόπο από τον πρόεδρο του χωριού μας Ν. Νουτσόπουλο, ο οποίος έστειλε επιστολές σ' όλους τους εργολάβους του χωριού μας και τους καλούσε να αναλάβουν την εκτέλεση του έργου. Σε περίπτωση που θα υπήρχαν πολλοί θα γινόταν κλήρωση. Ο δημοκρατικότερος αυτός τρόπος του χειρισμού του θέματος τιμᾶ βέβαια τον πρόεδρό μας, δεν τιμᾶ όμως και τους εργολάβους του χωριού μας (και είναι πολλοί), που δεν ανταποκρίθηκαν στην πρόσκλησή του.

Έτσι λήγοντας ή προθεσμία που είχε όρισει ο πρόεδρος, δεν είχε βρεθεί κανένας να αναλάβει το έργο. Τελικά προθυμοποιήθηκαν οί Κ. Νότης και Κ. Πραμαντιώτης καθώς και ο Κων Γιωτάκης να εκτελέσουν, αν δεν βρισκόταν άλλοι, το επίσης σημαντικότερο έργο της ύδρευσης του χωριού μας. Μή λησμονούμε πώς φέτος το καλοκαίρι, υπήρξαν σπίτια που έμειναν επί δίμηνο περίπου χωρίς σταγόνα νερό. Αυτό βέβαια έγινε γιατί γινόταν από μερικούς αδικαιολόγητη σπατάλη νερού. "Ας ελπίσουμε πώς το νέο Κοινοτικό Συμβούλιο θα λάβει δραστικά μέτρα για τις επόμενες χρονιές. "Αν χρειαστεί βέβαια, γιατί ίσως λυθεί (και μάλλον θα λυθεί) το πρόβλημα με την εκτέλεση του παραπάνω έργου.

Έδω αναφέρουμε πώς εγκρίθηκαν και 1.800 χιλιάδες για την συντήρηση του δρόμου Κτιστάδες - Ραφταναίοι - Άμπελοχώρι, και ο εργολάβος του έργου αρχίζει σύντομα τις εργασίες του.

Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Όπως είχαμε γράψει σέ προηγούμενο τεύχος του περιοδικού μας, μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είχε επισκεφτεί την Ύπουργό πολιτισμού και έπιστημών, όταν ήρθε στην πόλη μας.

Στή συνάντηση εκείνη ή ύπουργός, σέ σχετικό αίτημα του Συλλόγου, ύποσχέθηκε να εξέτάσει τη δυνατότητα μιᾶς οικονομικής ενίσχυσής του.

Τελικά και αφού μεσολάβησαν διάφορες ενημερωτικές επιστολές και αφού στάλθηκαν διάφορα δικαιολογητικά που κρίθηκαν απαραίτητα (καταστατικό, σύνθεση Διοικ. Συμβουλίου, αριθμός μελών, συνδρομή, προϋπολογισμός, δραστηριότητες κλπ), το Ύπουργείο Πολιτισμού με την ύπ' αριθ. 60201)21 - 9 - 82 απόφασή του, επιχορήγησε το Σύλλογό μας με το ποσό των 40.000 δρχ.

Παραθέτουμε το ενημερωτικό Δελτίο που έστειλε ο Σύλλογος στο ύπουργείο, στο οποίο προβάλλονται οί δραστηριότητες και τα προβλήματα του Συλλόγου και βάσει του οποίου το ύπουργείο προχώρησε στην παραπάνω επιχορήγηση.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Ο Σύλλογος των Άπανταχού Άμπελοχωριτών με έδρα τὰ Γιάννενα, ιδρύθηκε το έτος 1957 και έχει στή δύναμή του 300 περίπου μέλη.

1. ΕΔΡΑ: Έχει έδρα τὰ Γιάννινα - οδός Δωδώνης 13 - τηλ. 28020
2. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

2α. Έκπολιτιστικές Δραστηριότητες.

Ο Σύλλογος οργανώνει κάθε χρόνο γιορτές στα Γιάννινα και στην Άθήνα με το εκεί παράρτημά του (κόψιμο πρωτοχρονιάτικης πίττας - παραδοσιακό αποκριάτικο γλέντι). Οργανώνει εκδρομές των μελών του σέ διάφορα μέρη της Ελλάδας και του Έξωτερικού.

Έχει οργανώσει θεατρικές παραστάσεις στα Γιάννινα και στο

Ἀμπελοχώρι μετακαλώντας τὸ ΘΕΣΣΑΛΙΚΟ ΘΙΑΣΟ καὶ τὸν Ο.Η.Θ.
ἔχει καθιερώσει χρηματικὰ βραβεῖα γιὰ τοὺς μαθητὲς ποὺ εἰ-
σάγονται στὰ Λύκεια καὶ στὰ Πανεπιστήμια.

28 ΚΟΙΝΩΦΕΛΗ ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙ

Με τὰ πενιχρά του ἔσοδα ἐκτελεῖ κοινωφελῆ ἔργα στὸ Ἀμπελο-
χώρι καὶ διατηρεῖ ἐκεῖ αἶθουσα ἀναψυχῆς με τηλεόραση γιὰ τοὺς ἀπό-
μαχους Ἀμπελοχωρίτες.

Δημιούργησε παιδική χαρὰ καὶ διαμόρφωση μία αἶθουσα στὸ δη-
μοτικὸ σχολεῖο τοῦ χωριοῦ μας στὴν ὁποία, με πρωτοβουλία τοῦ τμή-
ματος νέων, διδόνται παραστάσεις κουκλουσεάτρου τενεκεσοουπολής
κλπ. γιὰ τοὺς μικροὺς Ἀμπελοχωρίτες.

2γ. Ὁ Σύλλογος ἐκδίδει τριμηνιαῖο Περιοδικὸ με τὸν τίτλο «Ο
ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ» με στόχους αὐτοὺς ποὺ ἀναφέρονται στὴν πρώτη του
ἐκδόση.

Ὁ Σύλλογος ἔχει ὁργανώσει τὸν περασμένο χρόνο χορευτικὸ
ὄμιλο ἀπὸ νέους καὶ νέες του χωριοῦ μας καὶ ἔχει ὠσει στὸ μικρὸ
χρονικὸ οἶαση ἀπὸ τὴν ἱορτυη του παραστασεις με παραουσια-
κοὺς χοροὺς στα Γιάννινα καὶ στὴν Ἀθῆνα.

3 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ Σύλλογός μας εἶναι πολλὰ,
γιατί τὰ οικονομικά εἶναι πενιχρά.

Ποτὲ ἡ πολιτεία μέχρι τώρα, δὲν μᾶς ἐνίσχυσε στὸ ἔργο μας,
ἂν καὶ κάθε χρόνο ζητούσαμε τὴ συνδρομὴ τους.

Τὰ προβλήματα ἐκεῖνα ποὺ Ζητοῦν τὴν ἄμεση λύση τους γιὰ τὴ
λειτουργία τοῦ Συλλόγου καὶ τὴν ἐπίτευξη τῶν ἀντικειμενικῶν του
στόχων εἶναι:

α. Ἡ προμήθεια στολῶν γιὰ τὸ χορευτικὸ ὄμιλο. Ἡ δαπάνη γιὰ
τὴν προμήθειά τους ἔχει ὑπολογισθεῖ στὸ ποσὸ τῶν 300.000 δρχ. (συ-
νημένος σχετικὸς προϋπολογισμός).

β. Ἡ προμήθεια μιᾶς κινηματογραφικῆς μηχανῆς γιὰ τὴν προ-
βολὴ ταινιῶν στὴν αἶθουσα ποὺ διατηροῦσε γιὰ τὴν ψυχαγωγία τῶν
χωριανῶν μας.

γ. Ἡ προμήθεια εἰδῶν λειτουργίας τῆς Παιδικῆς Χαρᾶς στὸ

χώρο ποὺ διαμορφώσαμε γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ, προϋπολογίστηκε στὸ
ποσὸ τῶν 200.000 δρχ. (Συνημ. σχετικὸς προϋπολογισμός).

δ. Ὁ ἐμπλουτισμὸς τῆς βιβλιοθήκης ποὺ διατηροῦσε στὸ Ἀμ-
πελοχώρι, με διάφορα βιβλία καὶ ἐντυπα.

Ἰωάννινα 10 Μαρτίου 1982

Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Γεν. Γραμματέας

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΠΥΡΟΥ

ΘΑΝΑΣΗΣ ΠΑΤΣΟΥΡΑΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Πραγματοποιήθηκε, με ἐπιτυχία, ἡ διήμερη ἐκδρομὴ στὸ βόλο
στὰ χωριά τοῦ Πηλίου, ποὺ εἶχε προγραμματίσει γιὰ τίς 9 καὶ 9 Μαΐ-
ου, ὅπως γράφηκε στὸ προηγούμενο τεῦχος.

Ἡ ὁργάνωση τῆς ἐκδρομῆς ἦταν καλὴ καὶ ἔμειναν ἱκανοποιημέ-
νοι καὶ τὰ 46 μέλη τοῦ Συλλόγου ποὺ συμμετεῖχαν, παρὰ τὸ γεγονὸς
ὅτι στὸ διήμερο τῆς ἐκδρομῆς διανύθηκαν περίπου 800 χιλιόμετρα.

Ἀντίθετα δὲν ἐγινε ἡ ἐκδρομὴ στὴν Οὐγγαρία, λόγω μικροῦ
ἀριθμοῦ μελῶν, ποὺ δήλωσαν συμμετοχή.

Με συνεργασία νεολαίας τοῦ Συλλόγου καὶ τῶν μελῶν τοῦ Δι-
οικητικοῦ Συμβουλίου, δόθηκε θεατρικὴ παράσταση τὴν Παραμονή
τοῦ Πανηγυριοῦ, τὸ βράδυ στὴν πλατεία τοῦ χωριοῦ μας. Οἱ νέοι ποὺ
ἐπαιξαν τοὺς ρόλους τῶν ἡθοποιῶν τὰ κατάφεραν ἄριστα καὶ δίκαια
καταχειροκροτήθηκαν ἀπ' ὅλους τοὺς χωριανούς ποὺ παρακολούθη-
σαν τὴν παράσταση.

Τέλος τὴν πρώτη μέρα τοῦ πανηγυριοῦ τὸ ἀπόγευμα, ὁ χορευτι-
κὸς ὄμιλος ἔκανε τὴν πρώτη ἐπίδειξη χοροῦ, διάρκειας πάνω ἀπὸ μιὰ
ῶρα, στὴν πλατεία τοῦ χωριοῦ μας, με τὴν Δημοτικὴ μουσικὴ τοῦ κλα-
ρινίστα Νίκου Ψήνα.

Τὴν ἐπίδειξη παρακολούθησαν ὅλοι οἱ χωριανοὶ καὶ πολλοὶ ξένοι

ἐπισκέπτες πού είχαν ἔρθει στό πανηγύρι.

Ἡ ἐμφάνιση τοῦ χορευτικοῦ ὁμίλου, κατὰ τή γνώμη μας, ἦταν πολύ καλή καί ἀπέδωσε ἄριστα τούς 15 χορούς πού ἔπαιξε ἡ ὀρχήστρα.

Καί κάτι ἀκόμη. Τόσο πολύ ἐνθουσιάστηκε ἡ Δημοτική μουσική τοῦ Νίκου Ψήνα, ἀπό τὰ ἔθιμα τοῦ πανηγυριοῦ μας, τή συμπεριφορὰ τῶν χορευτῶν γενικά καί τὸ ἥσυχο ὁλονύκτιο γλέντι πού ἔγινε καί τίς τρεῖς μέρες τοῦ πανηγυριοῦ, ὥστε, ἓνα ὀφειλόμενο ποσό περίπου 15.000 δρχ. τοῦ Συλλόγου πρὸς τὸν κλαρινίστα Νίκο Ψήνα, γιὰ τίς πρόβες καί ἐπίδειξη τοῦ χορευτικοῦ, τὸ χάρισε στό Σύλλογο.

Ένας σεμνος καλλιτέχνης

Νομίζουμε πὼς ἀξίζει νὰ γραφεῖ στό περιοδικό καί γιὰ τὸ καλλιτεχνικό ταλέντο τοῦ χωριανοῦ μας Δημήτρη Χρ. Τζουβάρα. Ἡ ἐπίδοσή του στό βιολί εἶναι καταπληκτική. Οἱ ἀπὸ τὰ παιδικὰ του χρόνια ἐπίπονες προσπάθειες πού ἔκανε μόνος του καί ἡ μετέπειτα παρακολούθηση μαθημάτων στό ὠδεῖο τὸν ἔκαναν νὰ μὴ ἔχει νὰ ζηλέψει τίποτα ἀπὸ πολλοὺς ἐπαγγελματίες. Ἐκτός αὐτοῦ ἔχει καί μιὰ θαυμάσια φωνή. Ἐχει λάβει μάλιστα μέρος καί σὲ δημοτικό συγκρότητα σάν τραγουδιστής. Ἔτσι τὸ παιδί αὐτὸ ἐκτός τοῦ ὅτι εἶναι ἓνας θαυμάσιος ἄνθρωπος εἶναι καί ἄριστος καλλιτέχνης. Ἄν μάλιστα δὲν τὸν χώριζαν τεράστιες διαφορὲς ἀντιλήψεων καί κοινωνικῆς συμπεριφορᾶς μὲ τούς περισσότερους ἐπαγγελματίες ὀργανοπαῖχτες, θὰ μπορούσε κάλλιστα νὰ σταδιοδρομήσει ἐπαγγελματικὰ σ' αὐτὸ τὸ ἀντικείμενο. Δὲν συμβαίνει ὅμως αὐτὸ καί ἔτσι μετὰ τίς σπουδὲς του ἀναγκάστηκε νὰ φύγει ἀπὸ τὰ Γιάννινα καί σήμερα ἐργάζεται σάν τεχνικός στὰ Διυλιστήρια τῆς Κορίνθου. Δὲν ξεχνάει ὅμως τούς φίλους του καί πιὸ πολὺ τὰ Σκλουπιώτικα παιδιά καί ἔρχεται ὅσο γίνεται συχνὰ κουβαλώντας βέβαια καί τὸ βιολί του. Καί τὰ γλέντια πού γίνονται εἶναι ἀνεπανάληπτα. Δυστυχῶς δὲν μπόρεσε νὰ πάρει ἄδεια τίς μέρες τοῦ πανηγυριοῦ μας καί νὰ παραυρίσκει ὅπως τὸν εἶχαν καλέσει οἱ διοργανωτὲς τοῦ φετινοῦ πανηγυριοῦ, γιὰ νὰ πάρουν οἱ χωριανοί μας μιὰ γεύση τοῦ Σκλουπιώτη αὐτοῦ καλλιτέχνη. Ὅσοι τὸν ἔχουν ἀκούσει ἔμειναν ἐνθουσιασμένοι καί αὐτοὶ ἦταν ἐκεῖνοι πού ζήτησαν νὰ γραφεῖ στὸν «ΚΑΘΡΕΠΤΗ» κάτι καί σωστὰ γιατί πρόκειται γιὰ μιὰ θαυμάσια ἐπίδοση σ' ἓνα ὁμορφὸ ὄργανο καί σὲ μιὰ ιδιόμορφη ἐποχή. Εἶναι δηλαδὴ μιὰ ιδιόζουσα περίπτωση. Τὸ χωριό μας βέβαια ἀνέδειξε κι' ἄλλους καλλιτέχνες καί θὰ πρέπει ν' ἀναφερθοῦμε καί σ' αὐτούς. Ὅπωςδήποτε θὰ γίνει αὐτό, ἀφοῦ ὅμως πρῶτα πρέπει νὰ γίνῃ ἐρευνα καί νὰ μαζέψουμε τὰ στοιχεῖα.

ειδησεις

επικαιροτητες

Πολύς ό ζήλος του πρωταγωνιστή της θεατρικής παράστασης να παρουσιάσει πιστά τον ρόλο του κακού προέδρου, του τύραννου του χωριού. Καί τὰ κατάφερε να μάς συναρπάσει μὰ καί να φοβίσει τις παιδικές ψυχές που δέ μπορούν φυσικά να καταλάβουν άκόμα τί θα πεί θέατρο. "Ετσι άρκετοί μικροί θεατές έφυγαν στη μέση της παράστασης κλαμμένοι καί φοβισμένοι, για ν' αποφύγουν την μαγκούρα του τύραννου προέδρου.

Γ. Ν.

Άθρόα ή προσέλευση των Σκλουπιωτών φέτος τό πανηγύρι. Ήταν ίσως ή πρώτη φορά, μετά από πολλά χρόνια που μαζεύτηκαν τόσοι χωριανοί. Γι' αυτό καί οί μέρες του πανηγυριού ήταν ιδιαίτερα έντονες καί έντυπωσιακές. Στις «Κύκλες» τό παραδοσιακό έθιμό μας που χορεύεται κάθε πανηγύρι την δεύτερη μέρα, μετρήθηκαν να χορεύουν πάνω από 600 άτομα. Εύχή μας είναι να μαζεύονται κάθε χρόνο καί περισσότεροι χωριανοί.

Γ. Ν.

Μέχρι «8ης πρωϊνης», μ' ένα μπουκάλι στα χέρια καί χορεύοντας στα γόνατα . . . «έθεάθη» να χορεύει ή . . . πλειοψηφία της συντακτικής επιτροπής, μαζί φυσικά καί μ' άρκετους άλλους μερακλήδες χωριανούς μας. "Ενας μάλιστα απ' αυτούς, γνωστός μερακλής, παίρνοντας τό μικρόφωνο τραγούδησε ένα από τὰ καλύτερα δημοτικά μας τραγούδια. Όνόματα δέν λέμε!!!

Γ. Ν.

Τις τρεις βραδιές που κράτησε τό γλέντι στο πανηγύρι, ξημέρωναν πίνοντας, χορεύοντας καί τραγουδώντας σχεδόν οί ίδιοι γλεντζέδες.

Ανάμεσα σ' αυτούς ήταν τρεις της ίδιας ηλικίας που δέν έλεγαν ν' αφήσουν τό γλέντι. Είναι γεννημένοι τό 1938 καί θέλοντας να δείξουν ότι μόνο ή γενιά τους διαθέτει άκόμα άξιους γλεντζέδες να συνεχίσουν τή σκλουπιώτικη παράδοση έλεγαν συνέχεια:

«Μετά τούς τριανταοχτάρηδες τό χάος».

Καλούνται όσοι γεννήθηκαν μετά τό 1938 να αποδείξουν άν αληθεύει αυτό ή όχι.

Β. Π.

Φέτος στο χωριό έχουμε καλή παραγωγή σταφυλιών. Δέν είναι ή περυσινή ποσότητα γιατί τὰ χτύπησε τό χαλάζι, αλλά υπάρχει καλύτερη ποιότητα, γιατί ό καιρός πήγε καλά, δέν έβρεξε καί ως έκ τούτου τὰ σταφύλια γλύκαιναν πολύ καί οί βαθμοί τους ανέβηκαν.

Προβλέπεται λοιπόν να έχουμε καλό κρασί καί ώραίο τσίπουρο. "Ας έτοιμάζονται λοιπόν γλεντζέδες καί οί μερακλήδες γιατί προβλέπονται πάλι ώραία γλέντια για τό χειμώνα.

απ' ο,τι μας γραφουν

Χωρίς προηγούμενο τό φετεινό πανηγύρι του χωριού. "Εγινε κάτι που έπρεπε να γινόταν από χρόνια. Πολλά συγχαρητήρια στα παιδιά που πήραν τή θαρράδα πρωτοβουλία, καί εργάστηκαν σκληρά επί τρεις μέρες συνέχεια.

Πολλά συγχαρητήρια επίσης στα παιδιά του χορευτικού καί του έρασιτεχνικού θεάτρου, για τό θέαμα που παρουσίασαν.

Φέτος καί οί κύκλες έντυπωσίασαν. Πολύ σωστή ή ένέργεια να φύγουν τὰ μικρά παιδιά απ' τή μέση του χορού. Δέν μπορούν να κρατήσουν τή γραμμή καί δέν είναι όμορφος ό κύκλος. "Ας μη θυμώνουν

μερικοί γονείς. "Όλοι έχουμε παιδιά και τ' αγαπάμε, αλλά το σωστό-
σωστό.

"Αν θέλουν οι άνδρες να τους διατηρήσουμε το δικαίωμα να
τραγουδούν πρώτοι, καλά θα κάνουν να μάθουν όλοι τα τραγούδια.
"Ετσι αφ' ενός μὲν δὲ θὰ ξελαρυγγίζονται πέντε - ἔξι, αφ' ἑτέρου δὲ,
θὰ ἀκούγονται δυνατὰ καὶ δὲν θὰ παρατηρεῖται τὸ φαινόμενο, νὰ λὲ-
νε οἱ πρώτοι, νὰ δευτεροτραγουδοῦν οἱ μεσσαῖοι καὶ οἱ τελευταῖοι ἐ-
πειδὴ δὲν ἔχουν ἀκούσει τοὺς 5 πρώτους καὶ νομίζοντας ὅτι οἱ μεσ-
σαῖοι τὸ ἔλεγαν πρώτοι, νὰ συνεχίζουν γιὰ τρίτη φορά.

Εὐχαριστῶ

Γαρυφαλλιά Σιώτου - Μπέλλου

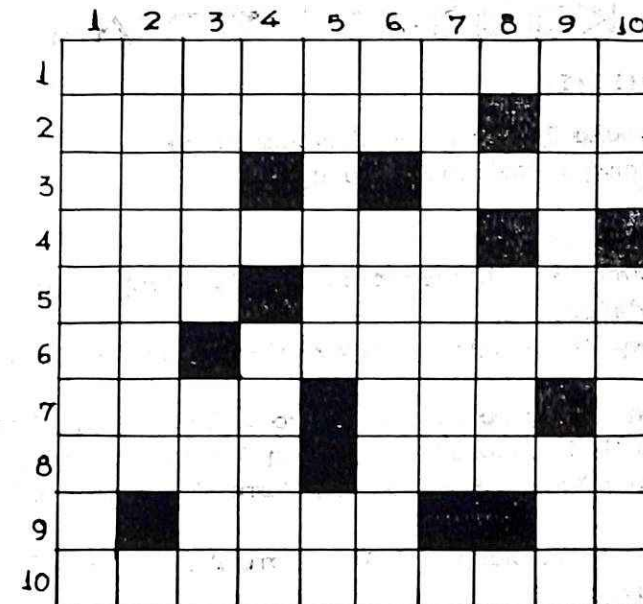
«ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΕΣΤΗΡΙΟΥ»

Τὴν ὥρα ποὺ βρισκόμαστε στὸ τυπογραφεῖο γιὰ τὴν σελιδοποί-
ηση τοῦ «ΚΑΘΡΕΠΤΗ», συναντήσαμε καὶ τοὺς συναδέλφους τῆς τρι-
μηνιαίας ἐφημερίδας τῶν Χουλιαραδῶν «ΧΟΥΛΙΑΡΑΔΕΣ» ποὺ πρό-
σφατα κυκλοφόρησε τὸ πρῶτο φύλλο.

Ἀνταλλάχτηκαν ἀπόψεις καὶ ἐμεῖς δὲν παραλείψαμε - σὰν ἐμ-
πειροὶ - νὰ δώσουμε ἀρκετὲς συμβουλές. Φυσικὰ τὸ κύριο θέμα συζυ-
τήσεως ἦταν τὸ πρόβλημα τῆς ὕλης. Διαπιστώσαμε πάντως μὲ λύπη
μας πὼς οἱ γείτονές μας ἀνταποκρίθηκαν πρὶν πολὺ στὸ κάλεσμα τῆς
Συντακτικῆς τοὺς ἐπιτροπῆς καὶ ἐνῶ ξεκίνησαν πολὺ πρόσφατα, ἔ-
χουν στὴ διάθεσή τους ἀρκετὲς ἐργασίες καὶ ἀρκετὰ ἄρθρα χωριανῶν
τους. Μᾶς εἶπαν πὼς κι αὐτοὶ προσανατολίζονται στὸ νὰ μετατρέψουν
τὴν ἐφημερίδα τους σὲ περιοδικὸ μὴ καὶ τὸ περιοδικὸ εἶναι πρὶν ὁμορ-
φο καὶ κυρίως βιβλιοθετεῖται.

Ἀφοῦ τοὺς εὐχηθήκαμε καλὴ ἐπιτυχία καὶ καλὸ κουράγιο, τοὺς
διαβεβαίωσαμε πὼς θὰ τοὺς εἴμαστε πάντα καλοὶ συνεργάτες, μὴ
καὶ, ἤβη καὶ ἔθιμα, χαρακτηριστικὰ ἀκόμα καὶ προβλήματα, εἶναι κοι-
νά.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΓΙΑ ΣΚΛΟΥΠΙΩΤΕΣ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ:

1. Τοποθεσία ποὺ θυμίζει ψάρεμα.
2. Τὸ χωριό μας ἔχει ἀρκετὰ τέτοια
μέρη. 6) Μαζὶ μὲ τὸ ΤΗ, τὴ
βρίσκουμε στὴ θάλασσα.
3. α) Γυναικεῖο καπέλο. 6) Ἔτσι
συνιστᾶται νὰ τρῶμε.
4. Κουράστηκα, καταπονήθηκα
5. α) ἀνάποδος σταθμός 6) Εἶδος
τρουβᾶ.
6. α) ἄρθρο (ἀντίστρ.) 6) Μεγάλος
θόρυβος.
7. α) Ἀποτελέσματα ἀκαθαρσίας
6) πρόθεση
8. α) Μονωτικό (ἀντίστρ.)
6) Τοποθεσία
9. Δυνατὸ ποτό 6) Κλωστήτσα
10. Μᾶς θυμίζει γυάλινο πύργο

ΚΑΘΕΤΑ

1. Μ' αὐτὴ πολλαπλασιάζονται τὰ
κλήματα

Τὸ ἀποχωρητήριο

3. α) τὸ ἐπώνυμό του ἦταν Ἀλε-
ξίου, ἀλλὰ τὸν φώναζαν ἔτσι.
6) Καὶ σ' αὐτὴ κάνουν μπάνιο
4. α) ἄρθρο ἀντίστρ.) 6) Κι' αὐ-
τὸς ἔχει τὰ σήμαντρα.
5. α) Δρασκελιές
6) Μ' αὐτὰ ἀρχίζει τὸ κτήνος
6. α) ἄρθρο (ἀντίστρ.)
6) Περιλαμβάνονται στὰ ἔθιμα
τῆς Λαμπρῆς
7. Βλάχικο παλτό
8. Πάνω σ' αὐτὴ περπατᾶ τὸ τρέ-
νο
9. α) Γειτονικὸ μας χωριό
6) χρησιμοποιήθηκε κάποτε μα-
ζὶ μὲ τὴ «γοθεία»
10. α) Ἀσφαλίζει πολλοὺς χω-
ριανούς μας 6) Λέγεται ἔτσι καὶ ὁ
εὐθύς δρόμος.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ:

1. 'Η Γιαννούλα Σ. Νότη - 'Αλεξανδροπούλου αγόρι
2. 'Η Λαμπρινή Ι. Νούτσου - Φούκα αγόρι

ΓΑΜΟΙ:

1. 'Ο Γιάννης Χρ. Παπαχρήστου με την Εύτυχία Πήλιου από τη Λούτσα Πρέβεζας.
2. 'Ο Γιάννης Ν. 'Αλεξίου με την Κατίνα Τασσιούλα από τη Δωδώνη 'Ιωαννίνων.
3. 'Η 'Ελένη Κ. Σιώτου με τον Γιώργο Σκέντο από το Γρεβενίτι.
4. 'Η Βάσω Ν. Σπύρου με τον Βασίλη Σπύρου από το Δεμάτι.
5. 'Ο Γιώργος Χρ. Κόκκινος με την Φωτεινή Κιτσάτη από την Κόνιτσα.
6. 'Η 'Αλίκη Κ. Πατσιούρα με τον Κώστα Δασκάλου από τα Σερβιανά 'Ιωαννίνων.
7. 'Ο Χρήστος Κ. Γιωτάκης με την Βασιλική Μόλιου από την 'Αθήνα.
8. 'Η Γιαννούλα Χρ. 'Αναστασίου με τον Γιώργο Πικούλη από τα Καλάβρυτα.
9. 'Η 'Ολγα Χρ. 'Αλεξίου με τον Παναγιώτη Στραβοπόδη από την Ζάκυνθο.
10. 'Η Κατερίνα 'Ισκου (θυγ. Εύτυχίας 'Αλεξίου) με τον Βασίλη Μήτση από τους Κτιστάδες.

ΘΑΝΑΤΟΙ:

Στίς 7 - 7 - 82 πέθανε ο Χαρίλαος Νουτσόπουλος σέ ηλικία 57 χρονών και τάφηκε στο χωριό.
Στίς 28 - 8 - 82 πέθανε η Βασιλική Ν. Μπόχτη σέ ηλικία 53 χρονών και τάφηκε στα Γιάννενα.
Στίς 8) 10) 82 πέθανε ο Στέλιος 'Αθαν. Πατσούρα σέ ηλικία 63 χρονών και τάφηκε στα Γιάννενα.

ΕΠΙΤΥΧΟΝΤΕΣ ΣΤΙΣ ΑΝΩΤΑΤΕΣ και ΑΝΩΤΕΡΕΣ ΣΧΟΛΕΣ

1. 'Ελένη Κ. Σιώτου	Κτηνιατρική Θεσ)κης
2. Εύαγγελία Β. Δήμου	Μαθηματικό 'Ιωαννίνων
3. Σπύρος Κ. Βλάχας	Τοπογράφων Θεσ)κης
4. Χρυσούλα Χ. Τόλη	'Ιατρική Θεσ)κης

